Taksa plaćena u gotovu

Cijena 4 Din

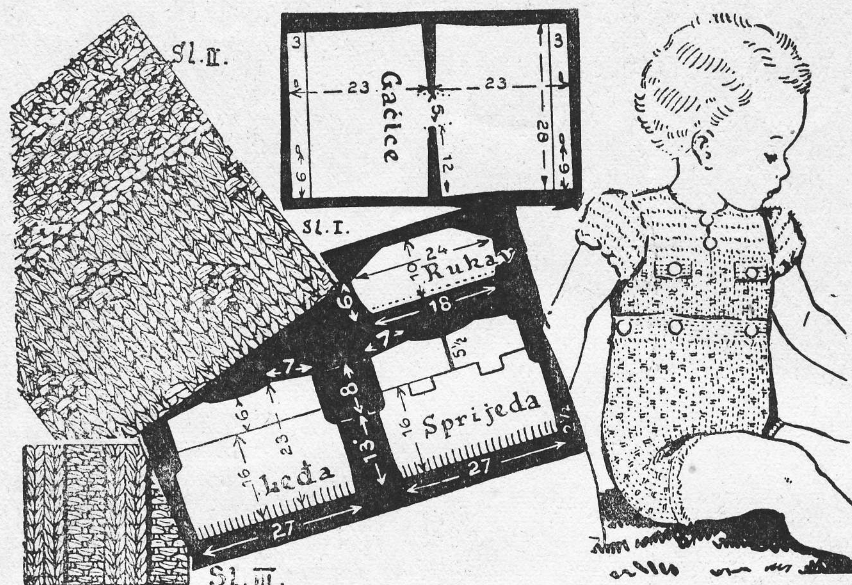
OBITELJ

BR. 9-10
5. OŽUJKA 1939

Meštrović: Majka zavjetuje dijete

Pleteno odijelce za dvogodišnje dijete

Ovo će odijelce u ružičastoj i bijeloj boji vrlo lijepo pristajati dvogodišnjem djetetu. Dva malena prividna džepića dražesno upotpunjuju bluzicu. — Potrebno nam je 150 grama meke ružičaste vune i 10 grama bijele angora vune i 3 igle debele 3 i ½ mm.

UZORAK PLETENJA. Prvi red: 9 očica pravo, 1 očica krivo, 9 očica pravo. Drugi red: 7 očica pravo, 1 očica krivo, 1 očica pravo, 1 očica krivo, 7 očica pravo. Treći red: 9 očica pravo, 1 očica krivo, 9 očica pravo. Četvrti red: sve pravo (sl. I.).

GAĆICE: Napravimo 84 očice od ružičaste vune. Radimo 1 očicu krivo, 1 očicu pravo, 1 očicu krivo, 1 pravo i t. d. izmjenično cijeli red. U drugom redu iznad pravih očica pletemo krive, iznad krivih prave (sl. II.). Tako radimo 16 redova. Onda pletemo 2 reda krivo angora vunom. Dalje pletemo opet ružičastom vunom prema opisanom uzorku po sl. I., posve ravno dok napravimo 19 cm duljine. Onda počinjemo dodavati očice za formiranje gaćica između nogu (vidi shemu). Sa svake strane srednjih 2 očica dodamo po 1 očicu. Tako u svakom 4 redu. To ponovimo 4 puta. Sada završimo sve očice osim 14 očica iz sredine. Tih 14 očica radimo dalje pravo 4 reda. Došli smo do sredine. Polovica gaćica je gotova. Odavle dalje radimo tako, da nam druga polovica bude jednaka prvoj.

Kad smo svršili cijele gaćice, sa strane ih sašijemo, u pojasu ćemo sa svake strane ostaviti mali izrez, koji će nam služiti kao rupica za zakapčanje gumba. Na nogavicama ćemo skupiti sve očice (80), napravit ćemo 6 redova prema uzorku sa slike II. Onda još jedan red tako s angora vunom pa završimo.

BLUZA; LEĐA. Napravimo 82 očice. Dvanaest redova pletemo 2 očice pravo, 2 očice krivo, izmjenično (sl. III.). Dalje radimo prema uzorku sa slike I. Kad napravimo 13 cm u svemu, onda sa svakog kraja reda završimo 3 očice i u svakom drugom redu po 1 očicu tri puta. Dalje radimo ravno. Kad nam je radnja 16 cm dugačka, napravimo 2 reda krivo; onda 6 redova ružičastom vunom prema uzorku sa sl. II.; opet pletemo 2 reda krivo angora vunom, pa 6 redova ružičastom vunom. Tako radimo izmjenično s jednom, pa drugom vunom, dok nemamo 4 umetka od angora vune. Napravimo još 2 reda s ružičastom vunom i završimo 10 očica u sredini za izrez oko vrata. Onda u svakom drugom redu završavamo najprije po 4 očice, dva puta, i još 3 očice. U isto vrijeme završavamo i 20 očica od naramenica u tri puta.

PREDNJI DIO. Prednji dio radima posve jednako kao leđa. Kada smo došli do izreza, razdijelimo očice na dvije iglice, uzmemo treću iglicu i najprije pletemo do svršetka očice s jedne iglice, onda s druge. — Za izrez oko vrata treba oduzeti najprije 5 očica, onda 4 očice, s 2 puta po 3 očice. Jednu i drugu polovicu pletemo posve jednako. Kad završimo, sašijemo naramenice. Dignemo očice na izrezu oko vrata i pletemo 4 reda po uzorku sa sl. II., onda pletemo 1 red ažure (2 očice pletemo zajedno, 1 nametnemo). Onda završimo. Kroz te ćemo rupice uvući jednu usku ružičastu vrpčicu.

RUKAVI. Napravimo 46 očica. Četiri reda pletemo po uzorku sa sl. II. U trećem redu napravimo ažuru. Kroz cijeli 4 red nabiremo nove očice, njih 20. Tako ćemo sada imati 66 očica. Sada pletemo opet 8 redova isto kao u početku. Dva reda krivo angora vunom, 4 reda ružičastom vunom po istom uzorku kao u početku, opet pletemo 2 reda angora vunom, počinjemo oduzimati po 2 očice u svakom drugom redu na oba kraja igle. A pletemo do konca mijenjajući boje. Kad nam ostane samo 28 očica, završimo.

DŽEPOVI. Načinimo 12 očica od ružičaste vune, 6 redova učinimo prema uzorku sa slike II., 2 reda krivo od angora vune, 6 redova ružičastom kao u početku i završimo. Tako učinimo 2 džepa. Prišijemo ih ispod prvog reda pletenog angora vunom. Na svaki džepić prišijemo bijeli gumb. Prišijemo 6 gumbi na bluzicu oko pojasa, prema luknjicama, koje smo učinili na gaćicama. Prorez ispod vratnog izreza također ćemo zakapčati gumbima tako, da s jedne strane prišijemo 2 gumba, s druge strane izradimo 2 rupice s vunom.

Z. L. P.

Molimo cij. čitatelje, da nam što prije pošalju zaostalu pretplatu.

O B I T E L J

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 5. OŽUJKA 1939. BROJ 9-10

Pisac romanâ o dvojici najvećih hrvatskih kraljeva

K 75. godišnjici života dra Velimira Deželića st.

Napisao dr Josip Andrić

Dva najveća hrvatska kralja bili su Tomislav i Petar Krešimir. Povijest nam prikazuje njihovu veličinu i njihovo značenje za hrvatsku državu, koja je od njihovih vremena osnov života i svih težnja hrvatskog naroda. Ali njihova je epohalnost za tadanju i kasniju Hrvatsku tolika, da nam nije dosta ono, što o toj dvojici hrvatskih kraljeva saznajemo iz povijesti. Želimo, da im se više približimo, da ih u jačem sjaju vidimo, da njihovu veličinu snažnije proćutimo. U tom se eto između duše hrvatskog naroda i tih najvećih i (drugih) naših kraljeva postavljaju oni, kojima je Bog dao, da nam ih mogu svojom umjetnošću oživjeti i dočarati: pjesnici, pripovjedači, glazbenici i likovni umjetnici. Svima njima, koji su to pokušali, iz sve smo duše zahvalni. A najviše onom velikom hrvatskom pripovjedaču, koji ih je u svojim romanima više nego itko drugi prodičio. To je dr Velimir Deželić st., koji je najveći dio svojih romana napisao o hrvatskim kraljevima, i to baš o dvojici najvećih hrvatskih kraljeva: Tomislavu i Petru Krešimiru.

NESTOR HRVATSKIH KATOLIČKIH KNJIŽEVNIKA DR VELIMIR DEŽELIĆ, ST., koji je ovih dana navršio 75 godina života, za svojim radnim stolom

Deželićevi romani »U buri i oluji«, »Prvi kralj« i »Hrvatske slave sjaj« kazuju nam o prvom hrvatskom kralju Tomislavu i prenose nas u ono slavno doba, kad je Hrvatska postala kraljevina, ispunjajući nam dušu neopisivom radošću, dragošću, ponosom i zanosom, koji se nikad više iz nje ne briše. Veličanstveni lik kralja Tomislava nitko nije tako živo usjekao u hrvatske duše, kao što je to svojim romanima učinio Deželić. Tu ni Miletićeva drama »Tomislav« ni Nazorove pjesme ni Ivekovićeve slike ni Frangešov spomenik ni Albinijeva glazbena uvertira »Tomislav« ni druga umjetnička djela o kralju Tomislavu nisu učinila za popularizaciju prvog hrvatskoga kralja toliko kao Deželićevi romani.

Još više to vrijedi, što se tiče kralja Petra Krešimira Velikog. Kralja Tomislava obrađuju mnogi naši umjetnici u svim granama umjetnosti. Petrom Krešimirom se manje bave. Tu se i opet u prvom redu ističe Deželić sa svojom trilogijom »U pandžama lava«, »Majka velikoga kralja« i »Petar Krešimir«. Sva je ta tri romana napisao u slavu Petru Krešimiru.

U tom je veliko značenje Deželića st. kao pisca. Krasnih je ispjevao pjesama, lijepih je napisao i knjiga u prozi. Ali prvak je u izdizanju slave najvećih hrvatskih kraljeva. Toga mu hrvatski narod nikad ne će zaboraviti. S posebnom zahvalnošću baš za ta njegova djela pridružuju se nebrojene tisuće hrvatskih čitača radosnom čestitanju njegova 75-godišnjeg jubileja.

Novela „Obitelji“

Oprava lijepe špijunke

Napisao Walter Scott

Dne 25. ožujka 1915. pojavila se u nizozemskom poslanstvu u Petrogradu neudata mlada krasna žena.

»Dajte mi adresu jednoga Nizozemca, koji ovdje živi,« zamoli ona tajnika.

Čudna posjetnica zabilježi konačno Baltazara Klosena. »Mlad Amsterdamac,« objasni tajnik uslužno, »koji živi ovdje sam, bez obitelji.«

Krasna dama nakloni mu se glavom i pođe k vratima, dok se on za njom zagledao s udivljenjem. Nije slutio, da je to bio prvi čin tragedije, koja je imala stajati života mnoge hiljade ljudi.

Baltazar Klosen je mislio, da je to divan slučaj, koji mu šalje ovu ljepoticu. Kad je stajala na Sadovoj ulici i ogledavala se za kakvim kolima baš u času, kad se on provezao, skinuo je s lakim naklonom šešir i kad mu je zahvalila, ustavi auto i uzbuđen upita, može li ju kamo odvesti.

»Htjela am se samo malo provesti,« reče sa smiješkom, koji joj zatitra na zubima, koji su nalikovali biseru, i u omamnim jamicama.

»Baš kao ja,« slaže i otvori joj vrata. Baltazar Klosen nije vidio nikad ženu, koja bi tako zamamila i bila tako duhovita kao Lidija Filipovna.

Sastajali su se svaki dan. Ispunjala je njegove osjećaje i njegove misli. Ako ga ova žena ljubi, onda za njega nije bio nego jedan cilj. Lidija Filipovna imala je uvijek meke, uzdrhtale usne, kad je na njega gledala. »Svoje ljubavi ne treba se čovjek stidjeti,« rekla je, »i ne može se protiv nje boriti.« Klosen je proživio besnenu noć. »Ljubi me,« mislio je. Drugi dan naručio je ozive. Za tjedan bili su muž i žena.

Najveće iznenađenje, koje je Baltazaru Klosenu pripravila njegova žena, bila je njena kućevna ćud. Mislio je, da će se s njim pokazivati u javnosti, polaziti restauracije i kazališta, voditi društveni život. Mjesto toga brinula se za kuhinju i, što je kod njene pojave djelovalo upravo groteskno, sama je šila svoje oprave. Dakako da je nosila i modele prvih krojačica petrogradskih, ali ipak pored toga čudnovate oprave, koje je katkad oblačila za svoje šetnje u kolima. Njen muž se tome smijao kao i svim njezinim raspoloženjima.

Jedan dan obuče se ona sasvim jednostavno, nije se htjela voziti i pošla je sama po ulicama petrogradskim. Nakon pola sata šetnje, koja na oko nije imala cilja, i kad je ustanovila, da je nitko ne slijedi, skrene najedamput u jednu od prljavih uličica u Tatarskoj mahali. Uđe u poluzapuštenu kućicu, pređe dvorište i otvori vrata od rakijašnice.

Prodavač se požuri: »Izvolite, gospođo?«

Lidija Filipovna ga omjeri i konačno reče:

»Vodke.«

»Oh . . .« začudi se prodavač, molim . . .« Odvede je do vrata, koja su se pomicala na stranu. Lidija uđe u lift, koji je brzo odveze u stranu. Provezli su se tamnim hodnikom i došli u prostoriju, gdje je za mnogim spisima i papirima sjedio nevelik, ne više mlad čovjek.

»Gospođa želi vodke,« izjavi prodavač i iščezne.

»Nijesam mislio, da ćete držati riječ, Katarina.«

Ona ga odmah prekine: »Moji papiri glase na Lidiju Filipovnu i od svoje udaje ja sam građanka strane države.«

Ovaj odgovor mu je imponirao. »Poznamo vas kao lukavu i krasnu ženu. Ipak zadaća, koju ste sebi preduzeli, tako je teška i opasna.«

»Ja uvijek izvedem, što hoću.«

Pogledao ju je. Iz te žene izlazilo je takvo obajavanje, da ju je dapače i on hladan čovjek bez živaca osjetio.

»Dobro, istakli ste si zadaću, da ćete odnijeti planove ruske ofenzive preko granice i u prave ruke. Vi ne pripadate službenoj špijunaži njemačkih oblasti.«

»Još volim.«

»Ipak bit ćete opkoljena od agenata. Može se s devedeset posto vjerojatnosti računati s tim, da će kontrola na granici biti upozorena na vašu osobu, da će vas uhititi, pretražiti. Jeste li promislili posljedice toga?«

»Mene ne će uhvatiti. Izložit ću vam svoj plan.« Primakli su stolice jedno k drugome. Lidija Filipovna razjašnjavala je samo nekoliko minuta. Lice njena slušača se vedrilo. »Čestitam, Katarina, vi ste vražnja žena. Povjeravam vam ovu zadaću.«

Ostavila je mračnu prostoriju onako, kako je u nju došla. Gore u prodavaonici mladić za tezgom baci na nju dug, željan pogled. Kad je iščezla, uzdahnuo je. »Šteta!« šapne. Onda našara nekoliko nerazumljivih riječi na listić. To je bila šifra, koja je značila: »Špijunka će otići iz Rusije dojdućeg tjedna. Njena putnica glasi na Lidiju Filipovnu Klosenovu, državljanstvo holandsko.«

Pouzdani teklić odnio je listić policijskom direktoru petrogradskom.

Vlak se približavao granici. Lidija Filipovna bila je utjelovljeni mir. Dimitrij Petrov, koji je od policijskog predsjednika dobio zadaću, da je oštro pazi i po mogućnosti istraži još prije granice, gdje su sakriveni planovi, zabavljao se s njom veoma živo, premda je dobro znao, da je to žena, koja hoće izdati njegovu domovinu i koja će teško dočekati živa drugo jutro.

»Nemate brige za prelaz granice? Nastaju poteškoće, kontrole i to . . .«

»Ah, ja nemam što kriti,« glasio je odgovor, nego ovu kutiju cigara, koju vozim ujaku. Možda ćete biti tako ljubazni i uzeti je k sebi. Kod

muškarca to nije napadno. Ženu, koja puši, mogli bi još smatrati za špijunku.«

Petrov je pogleda diveći se. Nije još vidio tako savršene šene. Ali očito u siromašnim prilikama! Njena haljina izgledala je kao doma sašivena, uzorak je bio čak neukusan. Ali takvu ženu možeš ušiti u vreću, pa će uvijek biti zavodljiva.

Uzeo je kutiju cigara k sebi i smiješio se. Daleko prije granice evo ti kontrole. Činovnik je oduzimao putnice. Lidija Filipovna pročita: dao je mig. Šest vojnika stane uz njega. Nekakav stariji brkonja u časničkoj odori naloži:

»Molim, otvorite kovčeg!«

»Ja sam holandska državljanka,« upozori Lidija.

»Znam, znam!« Otvorio je kovčeg.

»Mislim, da možete prištedjeti trud,« umiješa se Petrov u službeni razgovor, »pregledajte ovo ovdje!« Pružio je vojnicima kutiju sa smotkama.

Lidija Filipovna prebaci koketno nogu preko noge.

»Vi ste agent?« nasmije se. »To je zbilja zgodno, povjeriti kriomčarsku robu špiclu!«

Činovnik, koji je preuzeo kutiju, pogleda je u čudu. »Hoće da me zbuni,« mislio je.

Otvorio je kutiju i prelomio prvu smotku. Ništa. Druga, četvrta, isti rezultat. Njegovi vojnici razmotali su svih dvadeset i pet cigara, nadajući se naći sakriti papir. Naposljetku je u kutiji ležala hrpa smeđega duhana.

»No dakle,« nasmije se Lidija Filipovna, »sad barem nemam ništa za cariniti. Ako želite taj duhan, poklanjam vam ga.«

Činovnici nijesu odgovarali, nego stanu pregledavati kovčeg. Nije imao dvostrukoga dna i sadržaj mu također nije bio sumnjiv. Svaku tubu, svaku dozu premetnuli su i ispitali. Nekoliko listova praznog papira držali su nad plamenom i ispitao ga je kemičar. Čak su i kožno sjedalo u kupeu razrezali.

»Izvolite na tjelesni pregled!« reče zapovjednik vrlo zlovoljno. Imao je s najviših mjesta uputu, da ova žena vozi planove sa sobom. Ta ne mogu ti papiri biti tako mali!

Pod najoštrijim nadzorom bila je odvedena Lidija Filipovna k ženi, koja je bila vješta u tjelesnom pregledavanju sumnjivih gospođa. Bila je obaviještena, da će danas biti sigurna stvar.

Lidija se nije protivila. Svukla se sama.

»Tako!« reče cinički, »iz kože ne mogu skočiti gospodi za volju, premda sam raspoložena za to!«

Žena se nije dala smutiti. Pregledavala je komad po komad, provrtala je pete na cipelicama i pokušala razbiti bisere, koje je Lidija imala u ušima. Ali bio je pravi.

Nije bilo druge nego obavijestiti vojnike, koji su čekali, o negativnom ishodu premetačine. Ispričali su se Lidiji Filipovni. Ona uđe u vlak s ironičnim smiješkom oko krasnih usta.

ČEZNUTLJIVI POGLED UFINE FILMSKE GLUMICE INGRID BERGMAN

Policijsko predsjedništvo u Petrogradu dobilo je izvješće, da sumnjiva osoba nije imala kod sebe nikakvih planova. Informacija je valjda bila neispravna.

Vlak je jurio preko njemačkih ravnica. Filipovnu su odvezli sa željezničke stanice. Za nekoliko minuta sjedjela je na cilju puta.

»Katarina, imate li planove?«

»Imam!« Opasan pobjednički smiješak blisne joj na ustima. »Dajte mi na pet minuta jednu sobu.«

Odveli su je u susjednu sobu. Uzela je svoj kovčeg sa sobom. Malo zatim vrati se u sobu. Samo se je presvukla. Mjesto neukusne oprave imala je sada elegantni kostim. Odloženu haljinu nosila je preko ruke.

Pred očima začuđenog muškarca raspara je malim nožicama i pruži po stolu. Pokazivala je pojedine dijelove s uzorcima i linijama, koje su gospodinu Petrovu bile neukusne.

»Ruska ofenziva!« reče ponosno. »Ako udarite na njih ovdje, gdje je ušiven lijevi rukav, iza leđa,« nasmiješi se pokazujući prstom na zadnji dio haljine, a nasmiješila se dvoznačnosti svojih riječi, »pobjeda je vaša!«

»Katarino,« reče šef obavjesnog odjela, »obvezani smo vam velikom zahvalnošću. Naravno, stupit ćete u našu službu.«

»Hvala. Da se vežem? Nikada. Ljubim pustolovine i opasnosti. Ali još volim slobodu i. . ., promjenu.«

Pola sata kasnije ostavila je ured ta krasotica, kojoj nitko nije znao pravog imena. Sjela je u kavani, gdje je napisala šifriran brzojav u Šanghaj, kojega je sadržaj glasio: »Preuzet ću transport opija u Frisco. Peggy.«

Kod ministra Černáka

Napisao Dr Josip Andrić

Kad sam polazio u Slovačku na otvorenje prvog slovačkog sabora, odlučio sam javiti se i u audijenciju predsjedniku slovačke vlade dru Josefu Tisu i potpredsjedniku zajedničke češko-slovačke vlade Karolu Sidoru, s kojima sam otprije poznat i kojima s njihovim pristankom posvećujem svoju knjigu o Hlinki. Bilo mi je osim toga povjereno s najviših hrvatskih mjesta, da slovačkoj vladi odnesem pozdrave k ostvarenju zakonodavne samostalnosti Slovačke.

Već uoči otvorenja slovačkog sabora pružila mi se prilika, da pozdravim ministra Karola Sidora, koji mi je obećao, da će me iza otvorenja sabora rado primiti.

Kad je svečanost prve sjednice slovačkog sabora bila završena, po prijatelju sam Vilku Kováru, koji je živio kod nas u Zagrebu te je nas Hrvate svim srcem zavolio, zamolio audijenciju kod predsjednika slovačke vlade.

»Najavit ću vas i drugim našim ministrima, koji će vas rado primiti,« reče mi on.

A i meni i mom suputniku dru Đuki Kuntariću bilo je to vrlo drago.

Isti dan u pola osam sati uveče držao sam na bratislavskom radiju predavanje o svojim uspomenama na Andreja Hlinku. Tu mi je prijatelj Kovár rekao, da je glede audijencije sve uređeno, te da ćemo dr Kutarić i ja sutradan 19. siječnja pred veče biti primljeni od četvorice slovačkih ministara.

Tako je i bilo.

U četiri sata po podne primio nas je m i n i s t a r p r o s v j e t e g. M a t u š Č e r n á k, najmlađi od slovačkih ministara. Ima trideset i pet godina. A ministrom je postao prije nego svi sadašnji slovački ministri. Još za Benešove ere postao je član praške vlade. Kad je kriza između Čehoslovačke i Njemačke sredinom rujna 1938. stupila u najoštriji stadij, predsjednik je republike Beneš kušao naći sporazum sa Slovacima. Obećavao je Slovačkoj sve moguće. Tražio je, da Hlinkina slovačka pučka stranka izašalje nekog svoga u vladu. Slovaci su sad razmišljali, koga da dadu: nisu htjeli dati nikog od svog vodstva, a ipak je trebao da bude netko, tko će biti dovoljno odvažan i odlučan u sudbonosnim danima, koji su dolazili. Pala je odluka na profesora Matúša Černáka, koji je u to vrijeme bio mobiliziran te se nalazio u Češkoj u Holešovu. Putem radija je saznao, da je imenovan za ministra. Sam nije prvi čas vjerovao toj vijesti, tako je bio iznenađen. Kao ministar u Pragu predao je 3. listopada na nalog slovačkog narodnog vodstva ultimatum praškoj vladi, da za 24 sata primi zahtjev Slovakâ za autonomiju Slovačke. Iza toga je 6. listopada došlo do historijskog sastanka sviju slovačkih predstavnika u Žilini, odluke o autonomiji Slovačke, na koju je Prag morao pristati, te je odmah imenovana prva slovačka vlada na čelu s drom Jozefom Tisom. Černák je postao prvi slovački ministar prosvjete. Dva tjedna iza toga posjetila je njegova gospođa avionom Zagreb sa šefom slovačke propagande Šanjom Machom i našim znancem Kovárom. Proveli smo jedno lijepo veče u zagrebačkom Gradskom podrumu radujući se slovačkoj slobodi. A sad smo se eto našli i u kabinetu ministra Černáka, koji nam je pripovijedao, kako je bilo u kritičnim danima pred ostvarenjem slovačke autonomije, a zatim i o mnogim drugim pitanjima stvarima iz slovačkog političkog života.

»Želimo pojačati slovačko-hrvatsku kulturnu uzajamnost,« rekao sam ministru Černáku u toj audijenciji. »Izdat ćemo izbor značajnih djela iz slovačke književnosti k onima, što su dosad već izdana, a uz to jedan pregled slovačke književnosti, da tako hrvatska inteligencija dobije preglednu orijentaciju o slovačkoj književnosti. U tom poslu putujemo sad i Matici Slovačkoj u Turčanski sv. Martin i Društvu sv. Vojtjeha u Trnavu. A naša je želja, da slično bude i na slovačkoj strani učinjeno o hrvatskoj književnosti...«

»To je izvrsno!« rekao je ministar Černák, komu se na licu vidjelo, da s iskrenim oduševljenjem sluša moj plan. »Ako ikoja dva naroda treba što bolje da se upoznadu, to su slovački i hrvatski narod. U prvom redu kulturno, jer kultura je zrcalo duše narodne...«

»Osim na polju književnosti želimo i na drugim umjetničkim poljima afirmirati hrvatsko-slovačku uzajamnost,« nastavio sam razlagati. »Eto prije deset godina je hrvatski kipar Ivo Kerdić načinio umjetničku spomen-ploču velikom Slovaku kardinalu Hauliku, koja je postavljena u Trnavi. A sada slovački kipar Ladislav Majerský izrađuje relijef Hrvata bl. Nikole Tavilića, koji će ove godine biti postavljen u hrvatskom selu Hrvatskom Grobu tu blizu Bratislave... Pa onda na polju glazbenom u Bratislavi postoji zanimanje za hrvatsku opernu i simfonijsku glazbu, a mi ćemo u Zagrebu pobuditi zanimanje za slovačka glazbena djela...«

»Mogla bi hrvatska opera doći gostovati u Bratislavu pa nam izvesti na pr. Zajčevu operu ‚Zrinjski', koja bi kod nas imala velik uspjeh...« upadne prijatelj Kovár.

»To bi, mislim, zasad bilo teže provesti, jer je skopčano s velikim troškovima,« primijetim ja.

»Lakše bi se dalo provesti,« reče ministar Černák, »da naša opera Slovačkog Narodnoga Kazališta izvede koje reprezentativno hrvatsko operno djelo, u kojem bi onda nastupili kao gosti solisti Hrvatskog Narodnoga Kazališta s hrvatskim dirigentom. To se zna, da bismo takvo nešto rado kod nas vidjeli.«

»Imamo, gospodine ministre, jednog izvrsnog dirigenta, kojega možemo nazvati prvakom hrvatskih dirigenata,« prihvatim ja. »Taj bi takvo nešto mogao divno ostvariti, kad bi u Slovačkom Narodnom Kazalištu bio angažovan kao gost. Zove se Fridrik Rukavina. On je kao operni dirigent dao za vrijeme svjetskog rata i poslije rata velik zamah novijoj hrvatskoj glazbenoj umjetnosti te je kao takav vrlo zaslužan. Dok je Stjepan Radić bio ministar prosvjete, bio je Rukavina šef zagrebačke opere, a nakon Radićeva odlaska bio je i Rukavina maknut. Niz godina je gostovao u Pragu. Sad se vratio u Zagreb, ali mjesto da on kao Hrvat bude opet angažovan u Hrvatskom Narodnom Kazalištu, angažovan je jedan češki Židov, koji je nedavno otišao iz Češke. Dok kod nas ne nastupe prilike, kakve mi Hrvati sebi želimo, bila bi usluga hrvatskoj kulturi, kad bi ovaj odlični hrvatski dirigent mogao nastupati kao gost (specijalist je u Puccinijevim operama i talijanskoj opernoj glazbi uopće) te kad bi on izveo neka hrvatska glazbena djela ovdje u Bratislavi.«

»To je dobra misao. To nije teško, to ćemo i provesti,« reče ministar Černák pomno saslušavši moje kazivanje, koje je nadopunio Kovár. »Stupite u vezu sa šefom opere Slovačkog Narodnoga Kazališta, dogovorite se o toj stvari s njim i recite, da sam s tim sporazuman i da će to naići na odobrenje ministarstva.«

KOD SLOVAČKOG MINISTRA PROSVJETE ČERNÁKA

Od lijeva na desno: o. B. Adamčik, Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji", ministar Černák, Dr Đ. Kuntarić, odvjetnik i Vilko Kovár

U tom razgovoru proteklo je vrijeme od skoro čitavog sata. Oprostili smo se od ministra Černáka s najljepšim dojmovima i razdragani, što smo kod ovog prvog ministra slovačkog prevrata naišli na tako iskreno razumijevanje za hrvatsko-slovačko kulturno zbliženje.

Dan iza toga dobila je Slovačka novog ministra prosvjete Jozefa Siváka.

ANKETA „OBITELJI"

JA SAM KUĆEDOMAĆICA I MAJKA

Br. 8.

Udata sam već 13 godina, živim u zajednici, izvanredno sam zadovoljna i sretna. Po mom iskustvu mislim, da leži tajna sreće u tome, da nikad ne mislim, kako bi mi moglo biti, nego kako mi je, a onda odlučno nastojim, da iskoristim sve časove, u kojima živim te da meni i svim ukućanima oko mene bude što ljepše i udobnije, a to polučim samo sa srcem punim nesebične i sve opraštajuće ljubavi.

Ljubav je jedino svijetlo i sreća, koja sve razvedruje i pravi naš dom kao neku oazu sred svijeta, punu sreće i zadovoljstva. — Najteža mi je briga za dvije naše djevojčice, kako ću ih uzgojiti, da budu dobre i nježne u duši, a sposobne i otporne za ovaj bezobzirni život. Teško će mi biti nježno i opet istinito odgovoriti djetetu na pitanje spolnog života. Evo, to je moje mišljenje o ljepotama i poteškoćama žene u zvanju braka i majke u zvanju uzgojiteljice. — Uostalom sva su zvanja, i ako ima poteškoća, lijepa za žene skromne, razborite i zadovoljne ćudi. *M. H. K.*

RODITELJI SU GRADITELJI DUŠA I SRDACA

Br. 9.

Zvanje, koje mi je Božja providnost dodijelila, sveto mi je. Ono mi daje toliko dubokih radosti, da nedostatke i poteškoće, koje neminovno život sa sobom donosi, kao prava majka i domaćica moram brzo zaboravljati.

Ne bih nikako željela drugo zvanje, jer tad ne bih više mogla s dragim mužem izgrađivati srca i duše naše dječice, jer je oplemenjivanje njihovih značajeva naša životna zadaća.

Uz to moje drago zvanje, ne manje je važno ono kućanice. Tu moram da uprem sve sile, da uzdržim svoje domare u najljepšem zdravlju. A kraj toga ne smijem da zaboravim jednu dušu u kući, koja isto treba oslona i sunca s moje strane. To je naša kućna pomoćnica, koja u brižnom, požrtvovnom radu zaslužuje toplinu i srdačnost.

Vanda Draganec, Zagreb

Izvorni roman „Obitelji“

VJEČNA ZARUČNICA

NAPISALA JAGODA TRUHELKA

(Nastavak)

Onda pomalo nebo pozeleni i po njemu stanu izmiljeti zvijezde. Niču kao krijesnice i vezu tajanstveno-divni pokrov noćnog neba. Sve je kao svake vedre ljetne noći. Popušta Andrija, da ga i večeras opletu dragi i poznati čari. Ali kad je namirio prvu potrebu sa jelom i preko potrebe pilom, i oko njega se sve više zgusnula pomrčina, javit će se ponovo jedva potisnuti bijes, koji ga je danas dognao ovamo, i preplest će se sa plahim sličicama, s kojima ga je razgaljivala samoća od tri nedjelje dana. Bile su kojekakve fantazije, puste tlapnje, sasvim nedolične za čovjeka njegove kovi! Ali neka! Niko za njih ne zna, da mu se naruga, kako mu se jednom i po bijelom danu sanjalo o dvoje ljudi, gdje sjede za istim stolom i bijeli prstići toče rumeno vince iz bukare, iz bijela se grlca ori pjesma, a da sve to ide zar sada drugoga?...

Odlazi napasti! Andrija se strese kao od groznice. Rukom tresne o stol, onda istrusi punu čašu, pa još jednu i još jednu, kunući bogomrske kletve u noć, dok ga najposlije ne oblada i vrati na klupu, glavu mu nagne na stol po ispruženim rukama, pa zaplače, zaplače kao dijete, kojemu otmete jedinu igračku...

Kada i kako se našao na svom krevetu, ne bi znao reći: Zaspao je i nasred jada svoga snom pravednika. No u neko doba noći iznenada se probudi. Najprije osjeti, da mu je zima. Oba prozora bila su širom otvorena i s Drave propuštala hladan zračak. I već je htio na novo da zaspi, kadli čuo se izdaleka mrmor. Stane da prisluškuje, jer u vinogradu noć je gluha, a drugi glas osim prirode i noći, neobičan je pa bi mogao biti i zlokoban. Priče o hajducima još su bile žive u pameti djece ovoga kraja. Žagor se približavao, čulo se sve jasnije topotanje kao od koraka mnogo ljudi, pa onda glasovi i pjevanje...

U Andriji bljesne sjećanje. Aha, to su zar proštenjari, što su se digli na put Gospi u Aljmaš. Samo jedan čas bije boj — ponovo leći ili s njima na zavjete? Gospa pobijedi. Još srljajući i duboko mamuran zagnjuri glavom u škaf vode i spremi se, a da nije prešlo ni četvrt sata i već je bio na putu sa proštenjarima i makar teturajući s pomoću dugačkih nogu skoro ih i stigao. Mrmoreći sa povorkom očenaše otpješačio prašnom cestom i — sate nije brojio — stigao s drugima na srebrnom jutru upravo, kad je na crkvi zazvonilo za prvu misu.

I sad će se provesti, kako je običaj od davnine na proštenjima i kako mu je srce iskalo. Tiskao se između ljudi u crkvi, slušao misu, ispovjedio se i pričestio i onda olakšale duše i srca dobro se najeo ribe u svoga kuma lađara, napio se vina aljmaškoga, pozdravio se sa znancima i prijateljima, kad im nije mogao izmaknuti, i najposlije obilazio oko šatora trgovaca, da nakupuje to medaljica, to sličica i patrica i što se već donosi kao darak s proštenja, a povrh toga nešto i sebi. Sasvim neočekivano i sebi. Jer nije ni mislio, barem ne sasvim jasno, kome bi od poznanika, rođaka i prijatelja mogao da pokloni takav dar. Bila je to velika, prekrasna slika, za koju mu je trgovac rekao, da je najnovija od svih svetih slika što ih je imao, a prikazuje samog našega gospodina Isusa Krista sa svetim srcem, u crvenom plaštu, lijepa i dobra i sveta kao sam živi Bog. I odmah ga je svega osvojila slika, osvojila i prisvojila i on bez daljnjeg razmišljanja i cjenkanja plati za nju čitavih šest srebrnih šestaka — novac golem; ali kad se zna, da Andrija nije nikakva tvrdica, nego čak lakih prsta što se tiče svojih novaca, ne će se začuditi izdatku, s tim manje, što mu se ta slika od prve odmah prikopčala srcu. I već se radovao, kako će mu krasiti njegovu priprostu i skromnu momačku izbu, kad je bude namjestio na zidu povrh svoga kreveta kraj svetoga Trojstva. I tad mu je trgovac još rekao (bio je Madžar iz Budima, iako nije bio Židov, onda se Andrija u njemu nije razaznavao), da se sada ljudi mnogo mole Srcu Isusovu, i za što mole, nefaljeno im se ispuni. Tako je na priliku jedna žena trpjela sav život svoj od glavobolje, i kad je počela da se moli Srcu Isusovu, glava prestala boljeti i ona ozdravila pa je eto ko riba u vodi. To je Andriju još više ukrijepilo u njegovu uvjerenju, da teške novce nije utrošio u samo štogod, nego u prevrijednu stvar, koja donosi zdravlje, a možda čak i veselje?

Zadovoljan, kako se sinoć ne bi bio nadao ni u snu, da će biti, dade se na put kući...

Tako je to dakle! Vidi, vidi vraga! Upalio se zar stari momak! Tko bi se tome nadao, da će i njega jednom uhvatiti! A koliko se samo uvijek kostrušio, kad bi mu tkogod samo izdaleka

Desno: JE LI ZAGRIZLA?
Foto Ufa

i u šali spominjao ženidbu ili ašikovanje. Dreknuo bi na nj, da bi svakoga prošla volja dirati još jednom u njega. I eto sada belaja! Pa baš Marica! Nije nego još šta. Zar je Lulićka čuvala Maričine ruke, trljala ih svako veče lojem i kupovala fine sapune, da ih prlja u šusterskoj kući? Nema toga, doklegod ima samo i najmanji izgled u što bolje.

Doduše Andriji ne bi bilo prigovora ni kao čovjeku ni kao prijatelju. Svaka čast! No Lulićka je od svega početka težila na više, i za svoju Maricu pa i za sebe kao budućoj punici. Zar nije od svega početka za svoju jedinicu snovala — i po danu i po noći — sjajne osnove, kako će je jednom okućiti bilo u bogata posjednika, bio u trgovca na veliko, ili u čovjeka s velikom kućom, najmanje na kat i u gospodskoj ulici, a ne među paurima i siromasima? Pa ne može li to biti, onda — a to bi još bilo i najsigurnije — da bude koji od onih, što svakoga prvog u mjesecu beru stalnu plaću, kao učitelji, bilježnici pa makar baš i pisari. Ne trebaju se bojati ni tuče ni mraza ni vatre, da izgori kuća, a ni izostatka mušterija. I kad je mogla Andrijina sestra da se uda za učitelja, zašto se ne bi našlo i njenoj Marici, da natakne šešir na glavu, pa bi valjda onda i njoj, materi pristojala jednom svilena mantilja na ramena... Dakle o postolaru nema tu sada ni govora, pa baš bio čovjek od oka kao ovaj naš Kumandrija! Postolarija, najprezreniji zanat, pa da se u njoj izgubi njena Marica, njegovana jedinica!

Nije li se svakome đaku kao najvećom kaznom prijetilo postolarskim remenom, ako nije htio da uči? No dakle!

Međutim, ako je Lulićka i usprkos tome na dnu svoje duše i Kumandriji, makar samo i tako, kao što je svakom neoženjenom čovjeku dodijelila mjesto na ljestvici ženidbenih kandidata, koje je — po potrebi mijenjajući ih — držala stalno u vidu za svoju Maricu, to mu je svagda namijenila najnižu prečku na toj ljestvici i svraćala na nj svoju naročitu pažnju jedino u onim kritičnim časovima, kad bi se izjalovila koja udaja ili razvrgle zaruke. Držala ga je dakle, što no se veli, u rezervi, diskretno i s puno takta, tako da on o tim snovima i namjerama ni slutio ni sanjao nije. Njen praktični um zato smjesta proradi kao ono ruho u kotlu, i dok se iz njega dizala para u gustim oblacima poput neopranih krpa, što su čekale, da se još danas barem jednom prožuljaju, dok drugo treba poslagati, izglačati, a treće odnijeti mušterijama — dotle se stala pitati, kako bi se to otkriće s Andrijom dalo iskoristiti, e da bi se pospješilo, požurilo i naprvo pomaklo i, dao Bog i dobru svršetku privelo, što se tamo u sobi zaplitalo, zametnulo i počelo, a nikako da svrši, kako treba i kako ona vruće želi, a bome sigurno i Marica. Suviše to dugo već traje; dolazi, pa kao gospodin sjedi, razgovara i pomalo kuša da se potitra s djevojkom; vidi mu se, da mu se sviđa, možda je i voli, pa onda opet odlazi, i — ništa! Lulićka je vazda u tim prilikama bila za najkraći put i najbržu proceduru. Ili zaručiti se pa pred oltar, ili više ne dolaziti, pa mirna Bosna!

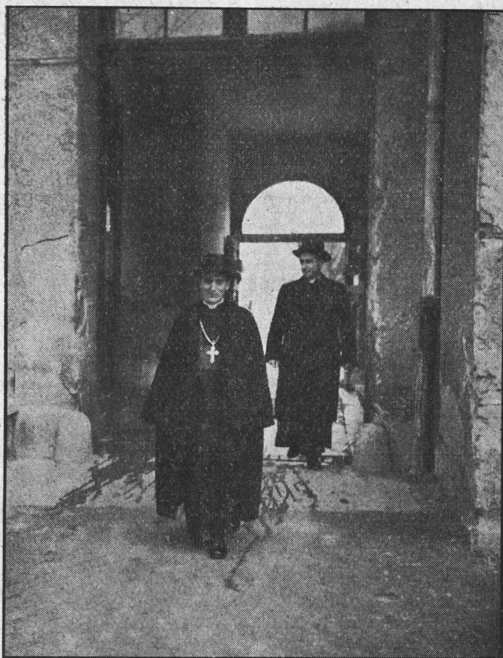
No ovaj put izdala je njena dosadašnja metoda.

Dobra Lulićka, donle tako odlučna u sklapanju i razvrgavanju zaruka, ovaj put ne smije ni da bekne. Ne možda od svoje volje, nego baš od nevolje. Da je na njoj, bila bi se situacija već odavna izjasnila. Nego ne smije, a od same Marice. Ne smije ni migom ni najmanjim nišanom da stvari pomakne naprvo. Što se samo uplašila onomad, Bogo moj! A što je bilo? Sasvim nedužno, a po svojoj materinjoj dužnosti bila spomenula kćeri, šta to njih dvoje zapravo kane, kako će to dugo trajati to ašikovanje i neka se već jednom izjasne. Sva Podravina već brusi jezike. Ili zaručiti se, ili više ne dolaziti!

(Nastavit će se.)

Kontinuitet u jeronimskom napredovanju

Iza skupštine Hrvatskoga Književnog Društva sv. Jeronima

PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC, HRVATSKI METROPOLITA DOLAZI DA KAO POKROVITELJ HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG DRUŠTVA SV. JERONIMA PRISUSTVUJE OVOGODIŠNJOJ DRUŠTVENOJ GLAVNOJ SKUPŠTINI, KOJA JE BILA 23. VELJAČE

MSGR. DR FERDO ROŽIĆ, PREDSJEDNIK HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG DRUŠTVA, POZDRAVLJA NADBISKUPA DRA A. STEPINCA KOD ODLASKA S OVOGODIŠNJE GLAVNE JERONIMSKE SKUPŠTINE

U četvrtak 23. veljače održana je jeronimska godišnja skupština, na kojoj je predsjednik Msgr dr Ferdo Rožić održao velik i značajan govor o nazoru na svijet i kulturi. Govori Msgra Rožića na godišnjim jeronimskim skupštinama daju od godine do godine sve više duboko obrazloženu orijentaciju u najvažnijim pitanjima kulturnog života, promatranima s katoličkoga stanovišta. Izvještaji Msgra drа Josipa Lončarića kao bilježnika (tajnika) Društva sv. Jeronima, dra Josipa Andrića kao urednika i dra Josipa Lacha kao blagajnika pokazali su život i rad te najveće hrvatske književno-nakladne ustanove u vjernom svijetlu svih njenih nastojanja, pothvata, uspjeha i poteškoća, a sve je to prožeto neobičnim idealizmom i elanom. Već 18 godina stoji na čelu Jeronimskoga Književnog Društva isti odbor, u kojem su se samo neki članovi u to vrijeme izmijenili, pa je ta stabilnost odbora živi dokaz i o stabilnosti i kontinuitetu cijelog jeronimskog života i rada. Taj se kontinuitet nije prekinuo ni promjenom predsjednika, koja je izvršena prije šest godina, nego je jeronimski kontinuitet bio još pojačan i učvršćen, jer je na to mjesto došao nekadanji urednik. I ovogodišnja je jeronimska skupština dala povjerenje istom odboru, koji je znao u prošlih 18 godina (a po osobi predsjednika seže to i 32 godine unatrag) voditi Društvo sv. Jeronima k sve većem procvatu i napretku, pa će to s Božjom pomoću znati i ubuduće. Što se tiče izdavačkog nastojanja, u prošloj je godini izašlo 20 jeronimskih knjiga i 5 časopisa, a za narednu je godinu najavljeno do 30 knjiga i dosadašnjih 5 časopisa. To najbolje svjedoči, s kolikim životnim elanom i idealizmom ova velika hrvatska kulturna ustanova i kroz najveće poteškoće ide naprijed u stvaranju sve većeg blaga za duševni život hrvatskog naroda. U tom zaslužuje i sve veću potporu svih hrvatskih slojeva i sela i grada.

Molitva pod večer

Spjevao Vinko Kos

Naginje sneno glavu na ramena zemlje
i tone u daleke magle sunčana glava.
Škripu mlinskoga kola upio je u sebe mrak
i umorna cesta u tami negdje isčezava.

Kroz ovaj večernji mrak i mir i čas
do Tebe, što zvijezda si nevidna večeri ove,
diže se nešto iz misli i duše,
da javi ti padanja i pobjede nove.

Kroz ovu tišinu po nitima zdravomarije
duboko sa zemlje s Tobom duša se spaja.
O ne daj, Bože, da ikada veze među nama puknu
osobito ne u času oticanja zadnjega sutonskog sjaja.

Budi nam Bog kroz grijehe i svetost,
budi nam Bog u nijekanju i vjeri,
Bog kroz svjetlost dana i večernji mrak,
i sve korake naše k sebi polako usmjeri.

BALET: PAHULJICE PADAJU — ANĐELA NA KRALJEVSKOM DVORU

Dražesni prizori iz igrokaza „Anđela", koji je izveden prigodom otvorenja velike školske dvorane u Bihaću

Veliko veselje u starodrevnom Bihaću

Starodrevni Bihać doživio je rijetku slavu — otvorenje nove školske dvorane samostana čč. sestara Dragocjene Krvi Isusove.

Teškim žrtvama i izdašnom pomoću dobrotvora Davida Prše, koji se nalazi u Americi, uspjelo je, da se započeto djelo konačno završi. Velik i divan Dom naše škole stoji danas ponosan u središtu Bihaća. Gradnja doma započela je u mjesecu svibnju, a već 20. studenoga vrlo svečano blagoslovio ga je Msgr. Božo Ivaniš. Dom je ne samo vanjštinom ukras Bihaća, već bi i njegovom unutrašnjošću mogao biti ponosan i svaki veći grad naše domovine.

Izvana daje pravi izgled grčke antike. Kada stupiš u tu prostranu dvoranu, upada ti u oči natpis: »Sve za vjeru i za dom.« Galerija moderno uređena, a pozornica, koja seže nekud u nedogled, posve umjetnički dotjerana. Sve je uzor skladnosti i estetike. Tako lijep oblik »Domu« dao je naš arhitekt prof. Stjepan Podhorski.

Dne 8. siječnja o. g. bilo je svečano otvorenje dvorane uz veliku prigodnu zabavu, koju priredìše učenice Ženske građanske i osnovne škole samostana čč. sestara. Mislilo se da će dvorana za naš mali Bihać biti prevelika, a ono je bila pretrpana našeg svijeta.

Prvi glasovi, koji su odjeknuli novom dvoranom, bili su hrvatske pjesme uz pratnju tambura. Zatim je učenica gr. šk. Blanka Klobučar zvonkim glasom pozdravila i pozvala sav naš narod, neka dođe i veseli se s nama, jer: »Dvorana je naša dovršena za stvari svete. U njojzi će blistat vjera stara, što nam slavni namrli su oci, a sa vjerom i domaja draga, za koju su vrelu krvcu lili.«

Iza prekrasnoga govora preč. g. Franje Prpića zaorila je dvoranom pjesma »Za dom mili«, nakon čega su nastupili mali školski glumci u igrokazu »A n đ e l a«. Cijeli je komad protkan lijepim i poučnim prizorima.

Duša čitavoga komada je mala »A n đ e l a« — Edita Gutovski, uč. I. r. osn. škole. Njezin sitni zvonki glas odzvanja dvoranom. Ljupkošću osvaja sve, a najviše riječima: »Sreća na zemlji bit će tek onda, kada ljubav bude povezala bogataša sa siromahom, kralja sa podanikom, gospodina sa seljakom.«

Zaista smo ponosni, da među našom siromašnom dječicom nalazimo lijep broj pravih glumačkih talenata, kako se to i u ovoj igri pokazalo.

Zadivljeni ostadosmo promatrajući na koncu krasan i čaroban ples »Snježnih pahuljica«. Kao u otvorenoj prirodi poče snijeg pršati, a lagane »pahuljice« zaigraše u njem ukusni ples, koji je bio kruna prekrasne priredbe u novom našem domu. Ujedno je to bio početak novih časova, kojima je naša priredba lijepi uvod.

J. L., učiteljica

ČETA ZEMALJSKIH ZALA — ZBOR CVIJEĆA

Prizori iz igrokaza „Anđela"

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

Kad se Bertina vratila s lijekom, Akelma joj pokaže mladu ženu nepomičnu i s očima zatvorenim, pa reče podglas:

»Odjednom je zaspala i mislim, da je nema smisla probuditi. San će joj pomoći bolje od ijedne druge stvari. Vidjela si, kako se bila uzrujala iza nesvjestice.«

Oko podneva je vojvoda od Saillesa od uznemirene uzbuđene pastorke doznao vijest o iščeznuću Gislana. Uza sva pretraživanja, koja su pokušali, nije mu bilo moguće otkriti niti najmanji trag.

»To je nemoguće! A šta radi njegova majka?«

»U ovom času spava. Bila ju je zahvatila vrlo teška nesvjestica, pa liječnik, kojega sam odmah dozvala, uzalud nastoji da je dovede k svijesti.«

Starac odjuri u vojvodske odaje, gdje nađe liječnika, kako savjesno nastoji da u mladoj ženi otkrije zadnji titraj života.

»Sve je svršeno, gospodine vojvodo,« reče. »Mora da je smrt nastupila pred dva ili tri sata.«

»A zbog česa je nastupila?«

»Gospođa je Vaulan patila na srcu. Ali nikad ne bih bio vjerovao, da će smrt tako brzo doći. Činjenice pokazuju, da sam se prevario. Na svaki način mogu na lešini izvršiti autopsiju.«

»Bilo bi dobro,« doda barunica. »Ali nam sve to ne razjašnjava iščeznuće dječaka!«

»Da, dječak, dječak!« poviče vojvoda. »Moramo ga na svaki način naći!«

Pretraživanja su ponovo započimala i nastavljala se kroz mnogo vremena i to ustrajno i živahno, ali ipak nisu donijela nikakva traga o iščezlom mališu.

Ni policija, koju je obavijestila gospođa Van Hottem, nije postigla bolje rezultate. Međutim barunica i Akelma neumorno su i grozničavo tražile i opet tražile, usprkos svemu i svima.

Taj nestanak bio je za vojvodu Rinalda užasni udarac, jer je sve svoje nade polagao u tog obožavanog dječaka.

»Tko će mi dati ključ ove okrutne tajne?«

Vrlo se često to tjeskobno pitanje pojavljivalo u vojvodinoj svijesti i kroz mnogo je vremena sa strepnjom i nadom očekivao, da će u prostranim hodnicima začuti odzvanjanje koraka i glasa lijepog ljubeznog dječaka, kojega je s užitkom nazivao: »Moj lijepi mali vojvoda.«

DRUGI DIO

1. SUSJEDOV NEĆAK

»Gospodično Vitalino, poštar bi mi imao donijeti jednu malu pošiljku. Hoćete li je vi preuzeti, ako se ja ne povratim, kad on prođe?«

»Vrlo rado, gospodine. A vi idete ususret vašem nećaku?«

»Da, i žurim se, jer se bojim, da ću zakasniti. Imate li dobrih vijesti o gospodinu Petru?«

»Imamo vrlo dobre. Njegova je bolest bila prolazna. I bez ikakvih posljedica... Hvala, gospodine Dugand.«

I Vitalina Landies odgovori s lakim naklonom glave na pozdrav gospodina Duganda, lijepog i blijedog starca s gustim sijedim brkovima. Zatim djevojka zatvori kućna vrata i kao meteor uleti u blagovaonicu, koja je bila vrlo čedno namještena. Jedna druga djevojka crne kose, koja je šivala uz prozor, okrene prema njoj svoje lice, na kojem su neobično sjale plahe tamno-plave oči.

»Tko je to bio, Vitalino?«

»Gospodin Dugand. Došao nas je zamoliti, da preuzmemo omot, koji bi za njega imao donijeti poštar. On, kako znaš, ide u susret svome nećaku.«

Vitalina je uzbuđeno govorila, a sestra ju je pogledala sa ponešto zlobnim smiješkom:

»To je zastalno vrlo velik događaj! Već osam dana ti samo govoriš o tome neznancu!«

»Pomisli, koja promjena u ovoj trajnoj jednoličnosti našeg života!... Nadajmo se, da će taj mladić biti simpatičan. Koliko se čini, gospodin Dugand ga vrlo voli; zar ne, Natalijo?«

»Doista, tako se čini, bar u koliko se može zaključiti na istinske osjećaje tog zatvorenog čovjeka. No sada, Vitalino, hajde vježbati klavir. Danas nisi svršila svoju vježbu!«

Djevojka namrgodi lice, na kojem su sjala dva sjajna i vesela crna oka.

»Ove su nove vježbe ponešto dosadne!... Ne bi li mi mogla zadati druge — zanimljivije?«

»Ne, draga, njih moraš naučiti. Budi dakle razborita. Dobro znaš, da moraš misliti na svoju budućnost.«

Vitalina obori oči i pokorno se zaputi prema glasoviru. Rečenica: »I moraš misliti na svoju budućnost« uvijek je bila nepobitni dokaz za djecu Lucijana Landiesa. Još kao djeca oni su zapazili teške materijalne brige, koje je prikrivao prividni nemir. Najstarija — Natalija, koja je imala srce osjećajno i puno oduševljenja, nastojala je svim svojim snagama da u duše braće i sestre utuvi uvjerenje, kako je nužno marljivo raditi, e da bi se što prije pomoglo materijalno i moralno drage roditelje. Kad je prokuratorov zamjenik bio nenadano smijenjen i našao se odjednom bez namještenja, Natalija, koja je baš tada navršavala šesnaestu godinu, povikala je ovjesivši mu se oko vrata:

»Tatice moj, stavit ću se svim svojim silama na učenje, pa ću buduće godine započeti s davanjem satova iz klavira!«

Petar, najstariji od muške djece, tada se nalazio u sjemeništu, jer je Bog dodijelio obitelji

Landies veliku milost, da netko od nje bude pozvan u svećeničko zvanje. Zbog te su se milosti vrlo često bojali i sami roditelji, ali su je kao dobri kršćani primili s posebnom radošću.

»Šta bih ja mogao učiniti da te pomognem, dragi oče?« reče mladić žalosno, kad je na praznicima opet vidio oca iza onog žalosnog otpuštenja iz službe.

»Ti si naš zaštitnik i naš zagovornik kod Onoga, kojemu si se predao. Siguran sam, da nas Bog ne će ostaviti.«

Gospodin Landies našao je u Pau-u skromno namještenje te se bio pred kratko vrijeme smjestio u tome gradu zajedno sa svojom obitelji, kad li ga srčana bolest, na kojoj je već dulje vremena patio, nenadano otrgne iz kruga njegove obitelji.

Tada njihovo stanje postade upravo bijedno. Gospođa Landies, susprežući svoju bol, potražila je i našla satove iz francuskog jezika; a Natalija, uza svu svoju mladu dob, uspije pribaviti nekoliko učenica, kojima se broj neprestano povećavao.

Ali ima već godina dana, da je slabo zdravlje gospođu Landies prisililo da otkloni najveći dio svojih satova, pa se siromašna žena dala kod kuće na izrađivanje nekih ručnih radova, koji su vrlo malo donosili. Vitalina i mali Raul, koji je tada imao deset godina, marljivo su učili, jer su uvijek imali pred očima primjer Natalije, koja se uza sve svoje napore nije nikada tužila.

Natalija je za svoju majku bila dragocjena odmjera: ozbiljna i odlična, blaga i odvažna. Braća su je i sestra uvelike ljubili, te je zaslužila ime »ljupke razboritosti,« kojim ju je okrstio stariji brat.

U gradu Pau-u gospođa Landies nije imala mnogo znanaca. U kući čednog izgleda — obitavala je polovicu prostorija, a u drugoj se polovici kuće nalazio gospodin Dugand, nekadašnji trgovac.

Gospodin Dugand bio je stroga i ispravna vladanja, te se kroz dugo vremena ograničio na jednostavni pozdrav svaki put, kad bi susreo svoje susjede. No jedne noći, kad je osjetio u sebi simptome otrovanja, dovukao se sve do njihovih odaja da ih zamoli za pomoć. Gospođa Landies i Natalija pokazali su prema njemu najveće brige, pa se starac u znak priznanja odrekao svojih navika na ponosnu samoću. Od tada im je često dolazio u posjete te je s radošću slušao bezbrižne razgovore dječaka. Ali mu je bilo nada sve drago, kad bi slušao ozbiljno Natalijino razlaganje, jer je uvidio, da je ta djevojka iznad prosječne inteligencije. On je mnogo putovao i mnogo vidio, pa je razgovor s njime uvijek bio ugodan. Činilo se, da je pošten, a o svemu je znao izreći ispravan sud — osim u vjerskim pitanjima. Starac je naime u vjerskim pitanjima imao dosta neodređeno naziranje, ali je bio dovoljno taktičan, te je pazio, da ne povrijedi vjeru svojih susjeda. Činilo se, da posjećivanje tako kršćanske obitelji pomalo djeluje i na ispravniju izgradnju njegovih vjerskih osjećaja...

DVIJE BUNJEVAČKE HRVATICE (EMICA DŽINIĆ I STANA PAŠTROVIĆ) IZ BAČKE ŠALJU POZDRAV SVOJOJ DRAGOJ „OBITELJI"

Toga je dana gospodin Dugand išao ususret svom nećaku, koji je bio inžinjer u Americi i koji je dolazio da sprovede neko vrijeme kod njega. Dolazak tog neznanca uzbuđivao je Vitalinu i njezina brata Raula, jer je to bio neobični događaj u jednoličnosti njihovog svakidašnjeg života. Gospodin Dugand mnogo je držao do svog mladog rođaka. Jednom je govoreći o njemu s gospođom Landies rekao čak i to, da u svijetu ne pozna ni jednog čovjeka, koji bi bio iznad Stanislava Duganda. Kako je takva pohvala izišla iz usta tog čovjeka, koji hladno i promišljeno iznosi svoje sudove, poprimala je neobičnu vrijednost, te je unaprijed oko čela onog neznanca obavijala sve moguće krijeposti... Kad je Vitalina na nj pomišljala, davala je maha bujnoj svojoj mašti te nije ni zapažala goleme pogreške, koje je toga dana pravila u svojim glazbenim vježbama na klaviru.

»Takvo učenje ništa ne vrijedi, draga moja,« reče Natalija i ustane da odloži ručni rad. »Dosta, ionako danas misliš na druge stvari! Metni šešir na glavu i pođi kupiti jedan odrezak za majku. Sjetila sam se, da će nam danas biti večera premalena.«

To nije Vitalini trebalo kazati dva puta. Kad se radilo o tome, da pođe van i da progibaju noge, ona je uvijek bila pripravna. Međutim je Natalija počela da sprema i vikala je na Raula, koji se tek tada povratio iz škole, gdje je bio sadržan u pritvoru.

»Zvoni! Natalijo, nemoj se mučiti, ja ću otvoriti,« reče odjednom dječak sav sretan, što može prekinuti sestrino predbacivanje.

. Poleti prema vratima, a Natalija začuje usklik.

(Nastavit će se.)

Je li prorečeno, ko će biti novi Papa?
Narodna proročanstva Svetoga Malahija o budućim papima

Napisao Ante Šimčik

Sveti Malahija, nadbiskup od Armagha u sjevernoj Irskoj, rodio g. 1094., godine 1135. položio je nadbiskupsku službu. Umro je u Clairvauxu g. 1148.

Ovomu svecu pripisuje se lažno više spisa, među njima i proročanstva o budućim papama rimskim, 111 izreka za pojedine pape, počevši od Celestina II. (1143—44) do svršetka svijeta. Kroz četiri i po stoljeća nitko nije znao za ta »proročanstva«, dok ih nije izdao nekritični benediktinac Arnaldo Wion u svojoj knjizi Signum vitae« i ustvrdio, da su od Svetoga Malahije, premda za to nije dao nikakvog dokaza. Godine 1689., dakle prije punih 250 godina, isusovac Menestier otkrio je prijevaru tih tobožnjih proročanstava. Drugi povijesnik Novaes misli, da su ta proročanstva složena bila g. 1590. i skovana za vrijeme konklava, u kojemu je od pristaša kardinala Simoncellija iz Orvieta bio izabran Grgur XIV., kojega su obilježili proroštvom De antiquitate urbis, jer je Grgur bio iz Orvieta (Urbs vetus = Stari grad).

Osim toga ta proročanstva meću 8 protupapa među zakonite glavare Crkve, sadržavaju teške kronologijske pogreške, dok Bog ne očituje lažne stvari.

Najveći pisci crkveni nijesu držali ništa do tih proročanstava, i među njima su Baronije, Spondan, Bezovius, Rainoldi i mnogi noviji, kao L. Pastor, koji opaža, da se ona dobro daju tumačiti od Celestina do konklava od g. 1590., ali poslije treba tražiti svaka nasilna tumačenja, da im se nađe nekakav smisao. Danas kritika drži za sigurno, da je autor tih proročanstava čuveni falsifikator Ceccarelli di Bevagna, kojemu je radi ogromnoga broja falsifikata pod Pavlom V. odsječena bila glava.

Dosada su ta proročanstva primjenjivali na 104 pape ili protupape. Kad bismo vjerovali toj patvorini, imalo bi do kraja svijeta vladati još sedam papa. Sedmi bi bio Petar II., za kojega bi bio porušen Rim i došao sudnji dan.

»Kad ne bi bilo drugo,« kaže Moroni, »što pokazuje bajkom ova proroštva, dosta bi bilo spomenuti, da nam preko njih ne bi više bio nepoznat svršetak svijeta, za koji je Isus Krist izrično rekao, da toga dana ne zna nitko.

Premda ta proroštva nose mnoge biljege patvorine, ipak su se mnogo puta izdavala na svijet, jer je uvijek bilo lakovjernih, koji su ih držali za istinu. Vidjeli smo ovih dana, da su se neki novinari i političari hvatali ovih tobožnjih proročanstava, da bi njima poduprli kombinacije o izboru pape onakvoga, kakvoga bi oni željeli. Radi toga ne ćemo tome frivolnom spisu iskazati te časti, da bismo nabrajali karakteristike budućih papa, koje je na kraju XVI. stoljeća izmišljao jedan pustolov.

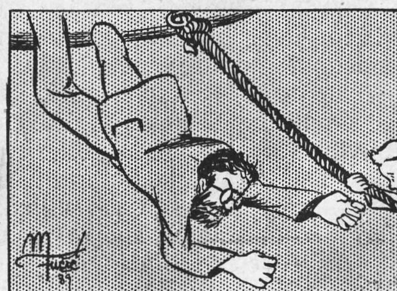
Prema istoimenom romanu Mark Twaina — *Slike i tekst od M. Fučića*

19. Profesor se u prvi čas ne može snaći. Bljesnula je munja.

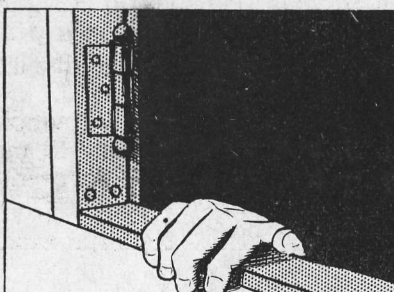
20. »Ha, nesretniče, kud si samo otišao?« reče opazivši Toma.

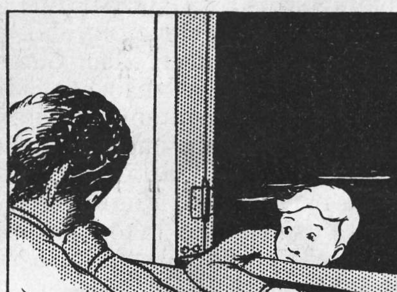
21. Bijesan se baci za Tomom i nesta ga u dubini...

22. Jim, videći sve to, protrne od užasa.

23. Na prozoru balona pojavila se izvana... ruka.

24. To je bio Tom. Oči su mu pune užasa.

Jedan dan u alpinskim visinama

Napisao Aleksandar Koklć

Naslonio sam se na svoj nakrivljeni štap. Desnom sam nogom stao na vlažni kamen, lijevom se odupro, da preskočim nabujali potok. Uvijek sam bio slab gimnastičar i sad mi se to osvetilo. Skočio sam u potok upravo pokraj obale i voda sa svih strana provalila u cipele, koje su već odavna baš izazovno namigivale na susjednog šustera. Žurilo mi se i brzo sam pošao dalje, da stignem svoje mlade prijatelje, koji su već daleko odmaglili. Ostali članovi našeg izleta su zaostajali za mnom rasuti kao rastrkano jato i na licu im se vidjelo, da im nije odviše drago, što im kiša neprestano curi po raskvašenom šeširu, marami, a kada se glava samo malko nagne, sa smrekovih grana se ledeni mlaz strese za vrat, da se čovjek sav naježi. Većinom su šutjeli, a moj je glas nekako umukao, pa je samo odjekivala lomljava sitnoga granja i tihi šum ljetne kiše. Moram priznati, da taj šum u taj čas nije imao za mene baš nikakva čara.

Dan prije toga smo odmah iza objeda pošli na izlet, koji je bio pripreman dugim vijećanjima, savjetima i radosnim ispitivanjima o prirodnim ljepotama visina, koje su nas već dugo mamile. Odmah na početku smo zašli u smrekovu šumu, koja je naše oduševljene glasove primila s nekim začuđenjem, što se usuđujemo narušavati njezin mir, no ipak je s nekom potajnom radošću upijala naš vedri smijeh. Sunce je žmirilo kroz granje, kao da nam je svojim zrakama htjelo osušiti uznojeno čelo i podsjetiti, kako je neopisivo ljepše iznad šume, gdje su njegovim sjajem jednako obasjane duboke doline, zeleni obronci, snježni visovi i sićušne ciklame. Nama se nije žurilo. Mlađi su po svom običaju odmakli naprijed, a mi odrasliji (nezgodno je reći: stariji) išli smo polako uživajući u svježini alpinskoga zraka.

Jedan od suizletnika se raspričao o nekoj »bajtici«, koja je dugo lebdjela u bijelim golubinjastim oblacima, pa odjednom nenadano i naglo, kao što su često nenadni i nagli skokovi ljudskoga života, raspršili se oblaci i ona se ukazala na jednom zelenom obronku... To pričanje je zvučilo kao pjesma, čiji je ritam jednostavan i smiren, kao što je jednostavan i smiren život sretnika. Najljepša pratnja melodije te pjesme života bilo je tiho žuborenje gorskoga potoka.

Trgao nas je obijesno veseli glas iz daljine i glasno dozivanje. Naša je izvidnica bila već iznad šume, davala signale raznih ptica i javljala otežućim glasom:

»Brzoo, dođiteee! Vidi seee bajticaaa!«

Pogledali smo se i kao djeca pružili korake, da i mi uživamo u onom, što je tako lijepo, da su se naši mladi prijatelji tako oduševili. Moj nešto posijedi i povisoki prijatelj je čvrsto držao svoj štap posiječen negdje na putu. Smješkao se i požurio, pa i ja ubrzao korake, da ga stignem. Sva trojica naše izvidnice su se namjestila na čistini i skoro u jedan glas tumačila pokazujući ispruženim rukama: »Pravac Crni Vrh i gostilna, kraj male livade se bliješti krov... i još više susjednih krovova u zelenilu... eno, zar ne vidiš...?«

Časkom se naša izletnička četa zaustavila i sada sam tek opazio, da nas ima točno sedam. Nijesam sujevjeran, pa sam odmah pomislio na drugo. S drugima sam uživao u ljepoti pogleda, te promatrao kućice na dalekom zelenom obronku, koje su iz visine imale poseban čar i podsjećale me na začarane dvorce iz priča. Činilo mi se, kao da one nijesu tamo sagrađene, nego jedne proljetne noći krišom donešene, sakrivene među drveće, pa se ujutro samo smješkale na iznenađene stanovnike zelenog obronka. Divio sam se s ostalima, iako još nijesam potpuno shvatio radost njihova pogleda i živahno čavrljanje. Uživao sam u njihovim sjajnim očima, u kojima se smiješila cijela okolica sa tamnim travnjacima i brežuljcima, a kao sićušne točke su se bijelile one daleke kuće u zelenilu...

Pošli smo dalje. Sunce se nagnulo zapadu i naše su se sjene nekako čudno produljile, na-

ZIMA JE RANIM JUTROM ODLAZITI U ŠUMU

krivile i izobličile preko malih uvala i žbunova. Morali smo se smijati. A za smijeh nije trebalo mnogo, jer u tom raspoloženju nam je bilo sve smiješno. Nekako je najsmješniji bio štap moga prijatelja. Jedan dio štapa je još bio sav u lišću i u ruci je izgledao upravo tako, kao da ga vlasnik hoće zasaditi, ali ne može pronaći zgodno mjesto, pa ga zato stalno diže i spušta. Dakako sjena je bila kudikamo ljepša.

Konačno smo bili na samom vrhu alpinskoga golijata. Stali smo kraj planinarske kuće i iznenađeni s još veličanstvenijim vidicima na čas smo zašutjeli. Šutnja je brzo bila prekinuta i jedni su počeli glasno tumačiti sliku prema Peričniku, drugi dravsku dolinu, a treći su već kroz dalekozor otkrili samu Ljubljanu. Na kraju je svaki gledao drugo i ostali bi tako dugo, da nam nije jedna naša izletnica, koja je preuzela ulogu domaćice, zapovjedničkim tonom najavila:

»Idemo večerati . . .!«

Sada smo tek osjetili umor i glad i ne pokazujući nikakve znakove neposlušnosti brzo smo se našli oko obilnoga stola. Svaki je glasno pričao o svojim dojmovima i oduševljavali se, kakav će tek krasan pogled biti sjutra ujutro pri izlasku sunca. U to se već spustila i noć. Sa suncem je nestalo i topline, te smo se brzo zavukli pod debelu ćebad, da se općenito oduševljenje ne ohladi. Prije spavanja su me ponovo upozorili, da bezuvjetno dobro uranim, jer su pri izlasku sunca svi susjedni vrhovi u divnom ružičastom svijetlu, što daje osobiti poticaj za inspiraciju. Još jedan intermezzo s mačkom, koja je u sobi naše izvidničke trojke vrebala na miševe . . . i dugi tajac. Uskoro se čulo samo duboko dihanje i u dnu kuće neko hrkanje.

Ne znam, koliko je sati bilo, kada sam se probudio. Skočio sam i brzo pogledao kroz prozor. Kao da su me hladnom vodom polili. Vani je bila siva magluština, vjetar je hujao bacajući kapljice kiše u staklo, kao da je govorio: »Idi spat . . .!« Lijeno sam se vratio u krevet, ali više nijesam mogao zaspati. Uskoro sam i iz drugih soba začuo glasove. Poustajali smo i onako u ljetnem odijelu drhturili, dok nam domaćica nije servirala čaj s preostatkom večere. Jeli smo, ali s puno manje veselja, nego dan prije i na najbolje šale je jedva preletio smiješak preko usana. Malko smo počekali, pa polako pošli nadajući se, da će na putu kiša prestati. Mladi su ponovo požurili naprijed, a mi ostali išli većinom šuteći, opirući se o svoje štapove. Niko se nije sjetio štapa sa zelenim lišćem. Hodanje nam se činilo neopisivo dugo, iako smo se neprestano spuštali prema cesti. Kiša je padala cijeloga puta. U selo smo stigli oko jedanaest sati, rastali se tako s par običnih riječi:

»Do viđenja . . . zbogom . . . hvala na društvu . . .!«

Debeljkasta, oniska i razgovorljiva gazdarica me je dočekala pred kućom, gdje sam stanovao. Odmah me je potjerala u krevet, tamo mi je donijela i objed s loncem čaja s rumom. Neprestano me je savjetovala, da se dobro pokrijem, da uzmem koji aspirin, da naručim litru kuhanog vina, da mirujem cijeli dan i kraj toga je na neki mastan papir šarala grbava slova. Smisao tih slova sam tek kasnije razumio. Ipak se taj izlet svršio bez ikakvih težih posljedica i već drugi dan smo obasjani žarkim alpinskim suncem veselo pričali o svojim svježim doživljajima.

Od tog izleta je prošlo skoro godina i pol. Vrlo sam ga se rijetko sjećao, a u zadnje vrijeme već i potpuno zaboravio. Upravo sam ovih dana pročitao knjigu pod naslovom »Sitna sreća«. Čitao sam je upravo bez daha i odjednom sam se sjetio onih lijepih dana provedenih na šumovitim obroncima. Lijepi Izbrežak me je sjetio zelenog obronka s dragim kućicama, koje smo gledali za vrijeme našeg izleta. Bajtica mi je ponovo zabljesnula pred očima. I sada sam tek shvatio radosni pogled mojih izletnika iznad smrekove šume, jer i bajtica i Vila Jelen i Dvorac tihe radosti i sve kućice zelenog Izbreška pod svojim blještavim krovovima kriju jednu te istu sreću, koju je u svojoj očinskoj dobroti sam Bog zapalio u srcima ljudi, da iza običnih dnevnih briga osjete najčišće životno veselje.

(Ova je novela napisana povodom romana »Sitna Sreća«, koju je napisao dr Velimir Deželić, sin, a izdala »Knjižnica Dobrih Romana« uz cijenu od 20 Din).

ZA DOBRE DOMAĆICE

Dobar tek

Francuska juha od mrkve. Na maslacu pirjaj 5 dkg fino nasjeckanog luka, pa onda uspi na to pola kilograma narezane mrkve, posoli i pospi brašnom. Kad porumeni, zalij s 1 i pol litre vode i kuhaj 2 sata. Zatim prognječi kroz sito i nosi na stol sa žemljinim preprženim kockama.

Grčka juha. Uzavri pola litre vode pa zakuhaj u nju 25 grama riže i kuhaj 20 minuta. Povuci zatim u stranu i zamuti sa 2 žumanjka. Više se ne smije kuhati. Prije nego juhu nosiš na stol, nacijedi u nju limunova soka.

Kiseli kupus sa grahom. Kuhaj kiseli kupus i začini sa zaprškom. Posebno kuhaj grah, pa kad postane mekan, ocijedi ga i začini mrvicama preprženim na masti. Svako metni u posebnu zdjelu. Začinjeni se kupus može sa grahom i pomiješati.

Moždani sa bubrezima. Isprži na masti sitno nasjeckanog luka, u tom naglo prži svinjski bubreg narezan na tanke odreske. K tomu metni sitno nasjeckane moždane, posoli i biberi.

Teleći mozak s cvjetačom. Očisti mozak i kuhaj ga u neslanoj vodi. U posebnoj posudi skuhaj cvjetaču u slanoj vodi. Dotle načini blijedi zapržak od 10 dkg maslaca i 3 dkg glatkog brašna pa stalno miješajući prilij ¼ litre mlijeka, dok se zapržak dobro ne promiješa. Zatim metni u to rastrganu cvjetaču, nalij vodu, u kojoj se kuhala, pridaj i mozak, posoli i na kraju nalij žumanjak, koji si razmutila u osminu litre mlijeka, i nacijedi limunova soka.

Punjeni govedski odresci. Stuci 4 odreska (½ kg mesa) i napuni ih ovom smjesom: 2 namočene i iscijeđene žemlje, 3 sardelice pomiješane sa 7 dkg maslaca, 2 žumanjka, soli, bibera, nasjeckanog luka, sve dobro promiješaj, napuni tim odreske, zamotaj ih i sveži koncem. Pirjaj ih na slanini i luku, dok ne postanu mekani, a onda ih napraši brašnom i podlij slabijom juhom.

Naduvak od rezanaca. Skuhaj na mlijeku fine rezance kao za juhu, tako da sve mlijeko upiju. U toplo umiješaj 6 dkg maslaca. Četiri žumanjka miješaj sa 10 dkg šećera, pomiješaj u to rezance i snijeg od četiri bjelanjka. Kuha se u pari pokrito ili ne pokrito. **S. A.**

Zdravlje

Izvrsno sredstvo protiv kašlja i promuklosti. Uzmi limun, metni ga u vruću pećnicu. Ostavi ga u njoj dotle, dok ne postane posve smeđe boje. Sad uzmi lončić i u nj metni dvije žlice žutog šećera, a na šećer iscijedi sav sok iz pečenog limuna. Uslijed vrućeg soka otopi se šećer. To miješaj sve dotle, dok ne dobiješ gustu smjesu. Od tog dobivenog sirupa uzmi dnevno nekoliko puta po punu kavenu žličicu, pa će brzo nestati kašlja ili promuklosti.

Med izvrsno sredstvo protiv kašlja. Uzmi tri kavene žličice čistog, vrcanog, pčelinjeg meda. Uspi taj med u kipuću vodu. Dobro promiješaj i pij, dok je voda još posve topla. To čini prije spavanja. Ubrzo će nestati kašlja, dakako onda, ako to ponovimo više puta.

Kućno gospodarstvo

SPREMIŠTE ZA CIPELE

Često je domaćica u neprilici, jer ne zna, gdje bi spremila muževe, dječje i svoje cipele. Ako ih metne na otvoreno mjesto, cipele se brzo napraše, a prašina kvari obuću. U ormaru opet nema dosta mjesta. Međutim možete lako sami s malo truda načiniti spremište, u kojemu će biti dosta mjesta za obuću cijele porodice.

Uzmite jednu škrinju, koja je 110 cm duga, 90 cm visoka i 25 cm široka. Podajte stolaru škrinju, neka u njoj načini dvije police. Na taj način je škrinja razdijeljena na tri dijela. Iznad svake police neka vam stolar metne po jednu željeznu šipku, koja je isto tako duga kao i police, a služi zato da na nju prislonite cipele da budu u vertikalnom položaju. Na dno škrinje poredajte muške cipele, jer su one najteže, na srednju policu metnite lagane ženske i dječje cipele, a na najgornju policu složite četke, krpe, paste i sve što vam je potrebno za čišćenje cipela. Stolar će lako načiniti vrata na škrinji, a još je bolje, ako se svaki dio zatvara posebnim kapkom. Škrinju možete obojadisati kakvom prikladnom bojom i metnuti je u hodnik pod prozor. Možete na nju metnuti lonac cvijeća ili šta drugo, i kad je škrinja zatvorena, ne bi nitko rekao, da je to spremište za cipele. Prednost ovoga spremišta sastoji se u tome što su cipele ovako složene zaštićene od prašine, sve su na jednome mjestu i ne trebate ih tražiti po cijeloj kući kad vam koji par zatreba. Ovo spremište može i svatko sam načiniti sa malo truda. Otac u slobodno vrijeme, ili dječak, koji voli praviti razne drvene predmete lako će načiniti ovu korisnu stvar i majci će na taj način prirediti dvostruko veselje. **A. Kaić**

Zadah iz kuhinjske školjke. Često se diže neugodan zadah iz kuhinjske školjke. Osobito ljeti pred kišu, a za velike vrućine. Taj ćemo smrad odstraniti, ako u školjku metnemo malo sode bikarbone, ili oveći komad obične sode, a na nj pustimo da kapa voda. Osim toga treba u kupaonama držati zatvorene rupe u kadama i u umivaoniku.

Kućni savjeti

Ako ostane narezane salame, stavi je između dva komada kruha, pa se ne će do drugoga dana osušiti, i još za 2 će dana biti, kao da je svježe narezana.

Ako je meso tvrdo te se ne će dugo da skuha, dobro je uliti malo ruma u vodu, u kojoj se kuha.

Ako pretvrdo skuhaš jaja, metni ih pol minute u hladnu vodu.

Ako zemljana vaza propušta vodu, rastopi malo parafina i namaži ona mjesta vaze, gdje ona propušta vodu.

Da limeno posuđe ne rđa, namaži ga odmah, čim ga kupiš, dobro slaninom i ugrij dobro na štednjaku. Onda se ne trebaš bojati, da će ti rđati.

Kuhinjski kalendar

Ožujak Četvrtak **9**	Objed: Juha od telećih kosti sa žličnjacima od grisa. Kelj sa pečenom svinjetinom. Večera: Riža na mlijeku.
Petak **10**	Objed: Francuska juha od mrkve. Varivo od leće s jajima. Kuhane šljive. Večera: Čaj i kruh s maslacem i pastom od sardelica.
Subota **11**	Objed: Juha od krumpira. Teleće mozak s cvjetačom. Nadišci. Večera: Palačinke sa špinatom.
Nedjelja **12**	Objed: Govedska juha s rižom. Govedina s umakom od češnjaka i kašom od krumpira. Pita od jabuka. Večera: Makaroni sa šunkom. Naranče.
Ponedj. **13**	Objed: Grčka juha. Okrugljice od žemlje s pirjanim kupusom. Večera: Drobljenac s kuhanim šljivama.
Utorak **14**	Objed: Juha od celera. Punjeni govedski odresci s pirjanom rižom i kiselim krastavcima. Večera: Sir s vrhnjem.
Srijeda **15**	Objed: Mliječna juha. Kiseli kupus s grahom. Savijača s makom. Večera: Krumpirača (žganci od krumpira).
Četvrtak **16**	Objed: Juha s kašicom od jetara. Pečena teletina sa salatom od kupusa i krumpirima. Naduvak od čokolade. Večera: Omlet.
Petak **17**	Objed: Juha od graha. Okrugljice od jabuka. Večera: Salata od graha i luka.
Subota **18**	Objed: Juha od rajčice s rižom. Moždani s bubrezima sa salatom od krumpira, celera i luka. Jastučići s pekmezom. Večera: Prženice.

Dr. Ljubomir Maraković

VELIKI NATJEČAJ „OBITELJI" — BR. VII.

Kad bi vas upitali, da nabrojite samo nekoliko imena hrvatskih književnih kritika, jel' te da bi vas stavili u malu neprilliku? To je zato što su radovi kritika rasijani po raznim listovima i rijetko su sabrani u cijele knjige.

Ipak mislimo, da vam ne će biti teško pogoditi, kojega hrvatskoga književnoga kritika predstavlja ova slika. On se rodio u Topuskom god. 1887. Već kao student bavio se mnogo književnim radom te je uređivao đački list »Luč«, a najviše radova mu je izašlo u »Hrvatskoj Prosvjeti«, koju uređuje od god. 1920. Društvo Sv. Jeronima izdalo mu je knjigu kritika »Novi pripovjedači«, koju je nagradila Jug. Akademija u Zagrebu. Mnoštvo njegovih radova je objavljeno u raznim hrvatskim i stranim listovima i revijama. Njegove su ocjene književnih djela vrlo cijenjene, a takvim svojim radom od preko 30 godina stekao je glas prvoga hrvatskog književnoga kritika. Inače je po zanimanju profesor i živi u Zagrebu.

KOJI JE TO HRVATSKI KNJIŽEVNI KRITIK?

Kada to pogodite, sačuvajte rješenje, da ga iza objavljenog cijelog natječaja pošaljete zajedno s rješenjima ostalih brojeva.

SVJETSKI DOGAĐAJI

1\. veljače: Ministar predsjednik Chamberlain govori u parlamentu o saradnji Engleske i Francuske. Izglasano mu povjerenje s 258 : 133. U Francuskoj osnovana parlamentarna grupa za prijateljstvo s nacionalnom Španjolskom. — Američki predsjednik Roosevelt izjavljuje, da je za vojničku suradnju s Vel. Britanijom i Francuskom. Veliko uzbuđenje radi toga.

2\. Rumunjski vanjski ministar Gafencu u Beogradu. — Bivši španjolski kralj Alfons XIII. čestita generalu Francu na uspjesima.

3\. Francuski senator Berard ide u nacionalističku Španjolsku.

4\. 10.000 agenata londonskog Scotland Yarda u potrazi za irskim ustašama. — Pala Stojadinovićeva vlada.

5\. Predsjednik republ. Španjolske Azana pobjegao u Pariz.

6\. Španjolski nacionalisti zauzeli Geronu blizu francuske granice. — Dragiša Cvetković sastavio novu vladu u Beogradu. — Otvorenje izložbe talijanske knjige u Zagrebu. — Predsjednik Chamberlain govori, da će Engleska pomagati Francusku u slučaju ugroženosti.

7\. Arapi uputili memorandum Engleskoj, kojim traže nezavisnu arapsku Palestinu. — Bolest sv. Oca.

8\. General Franco traži od republ. Španjolske demobilizaciju i raspust vlade. — De Valera izjavljuje, da je dioba Irske nepravda, koju treba ukloniti. — Španj. nacionalisti oslobodili Minorcu.

9\. Branitelj Madrida general Miaja vijeća o predaji grada Francu.

10\. Umro sveti Otac Papa Pijo XI.

11\. Nacionalisti zauzeli cijelu Katalonsku.

12\. Pobjeda jedinstvene narodne liste na izborima za sabor Karpatske Ukrajine.

13\. Uzbuđenje Engleske i Francuske radi zaposjedanja otoka Haiman po Japancima.

14\. Španjolski nacionalisti govore o nelojalnosti francuske politike prema španjolskom narodu. — General Franco zabranio masoneriju te marksističke, anarhističke i separatističke stranke.

15\. Sahrana Sv. Oca Pape u kripti crkve Sv. Petra. — Francuska posredno priznala Franca. — Dr. Bela Imredy dao ostavku na predsjednitvu Madžarske vlade.

16\. Američki kongres primio veliki program naoružavanja USA.

17\. Španj. republ. predsjednik Azana je za prestanak neprijateljstva.

18\. Flamanci traže federativno uređenje Belgije. — Zatvoren bogoslovni fakultet u Münchenu.

20\. Nezadovoljstvo u Americi radi Rooseveltove odluke o dobavi aviona Francuskoj.

21\. Franco traži bezuvjetnu predaju republikanaca.

22\. Prijedlog o utvrđivanju američkog otoka Guanm na Pacifiku protiv Japana nije primljen.

23\. Engleska odbila arapske zahtjeve o Palestini i postavlja nove prijedloge.

24\. Madžarska vlada raspustila stranku Hungarista. — Odluka Engleske i Francuske, da 27. o. mj. priznadu vladu generala Franca.

26\. Talijanski vanjski ministar Ciano u Varšavi.

27\. Argentina priznaje nacionalnu Španjolsku.

28\. Francuska i engleska vlada priznale nacionalističku Španjolsku. — Republikanski predsjednik Azana predao ostavku.

RJEŠENJA KRIŽALJKE BR. 1—2

Okomito: 1. Sretan Božić, 2. Pori(n), 3. toka, 5. Zdenka, 6. arhiva, 9. os, 11. so, 15. Tisa, 16. lipa, 17. solo, 18. ol, 20. or, 21. simo, 22. kat, 23. oka, 25. Ane, 26. pas, 29. zvrk. — Vodoravno: 2. pet, 4. Oto, 5. zraka, 7. dinar, 8. bon, 10. Iso, 12. SK, 13 vô, 14. Atila, 17. so, 19. ići, 20. os, 22. kolos, 24. parip, 27. kal, 28. kazan, 30. mar, 31. toga, 32. epos.

Rebus. Sre(p) tan(e) bo(r) žić(c) i no(s) vago(n) di na 1939. (Sretan Božić i nova godina 1939).

Po 10 knjiga dobili su: Vasil Rebrović, M. Lipnjak, O. Katić, M. Fleder i L. Muškatić. Po 1 roman dobili su: A. Duda iz H., N. Živković iz Z., M. Budalec iz B., A. Frimel iz B., M. Fancev iz K., F. Milošević iz V., M. Orlić iz S., Š. Valjak iz K., Društvo »Zrinjski«, Đurđevac, D. Morgan iz S. D., T. Habulan iz V., D. Miletić iz M., S. Starčević iz G., M. Smolčić iz D., K. ud. Pastrović iz R., S. Magdić iz O., M. Znidaršić iz S., A. Dujmović iz B., J. Milković iz S., I. Bilek i Štefani iz Sarajeva, fra D. Ćorić iz M., Z. Bogdan iz N. S., M. Fuchs iz S., L. Vidaković iz Subotice, SS. Milosrdnice iz Brčkog, J. Holjac iz N., M. P. Mijić iz C., Evica Koreny iz T., T. Prešelo iz M., Z. Pečenjak iz H. K., Š. Segarić iz I., A. Jurić iz V., M. Gamulin iz J., S. Seličanec iz K., A. Vujković iz R. S., J. Hutira iz N. S., I. Ramljak iz S., B. Pavletić iz S., fra J. Visković iz M., Lj. Turk iz G., V. Filjak iz P., M. Lovec iz Sl. P., M. Badovinac, J. Šikić, A. Hercigonja, V. Jankovec, I. Horvat, R. Bošković, V. Matešić, M. Malec, A. Markovac, M. Trstenjak, L. Perinić, D. Tomić, i N. Barščevski iz Zagreba i ss. mil. sv. V. iz S.

ZA ŠALU I SMIJEH!..

SPOSOBNOST. S u d a c: »Šta to znači? Vi najedanput opozivljete svoje priznanje?«

O p t u ž e n i: »Da, gospodine suče! Moj advokat me je potpuno uvjerio, da sam nevin.«

BRIGE. »Zašto ste tako neraspoloženi gospodine doktore?«

»Radi jednog bolesnika.«

»Zar umire?«

»Ne, nego mi ne će platiti.«

OSUDA. »Tko ne zna reći nešto tako jasno i razumljivo, da ga svi odmah mogu shvatiti, jest glup. Razumiješ li me?«

»Ne.«

SNAŠLA SE. Na zidu odbija ura deset sati i to glasom kukavice: kuku, kuku.

M i l i c a: »Mama, zašto ura javlja satove ptičjim glasom, a ne glasom koje druge životinje?«

M a m a: »Hu, ovaj, pa... zato, jer se kaže, da vrijeme leti.«

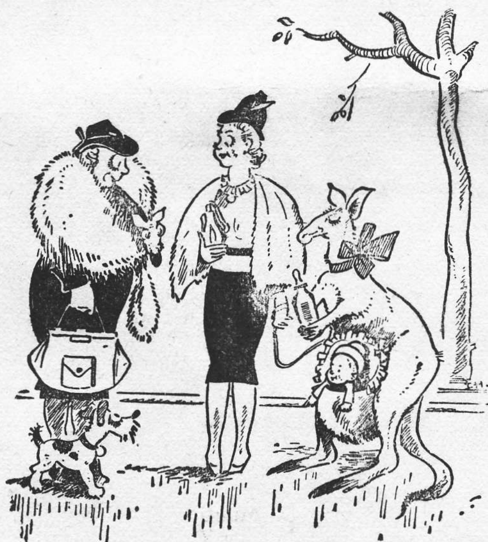
UZROK BOLESTI. L i j e č n i k: »Dakle vi se tužite na srce. A što bi tome, po vašem mišljenju, bio uzrok? Čime se bavite?«

P a c i j e n t: »Ja strašno rado volim loviti ribe.«

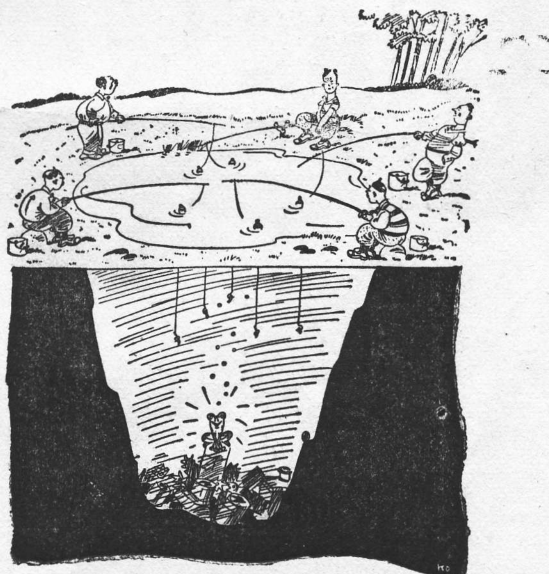
»Pa to je izvrstan odmor! To nimalo ne napreže živce!«

»Onoga, tko ima lovnu kartu, to ne nervira, ali mene...«

ALKOHOLIZAM. B o l e s n i k: »Da pijem mlijeko! No, kakav ste mi vi liječnik, kad ne možete jednu bolest liječiti konjakom.«

Dobra prilika. G o s p o đ a tumači čudan slučaj svojoj drugarici: „Moj muž je dobio namještenje u zoološkom vrtu!"

Utvaranje. Ž a b a sama sobom: „Zbilja još ni sama nisam znala, da sam tako važna osoba!"

Dobrijanov kišobran

Kuda čika žuri, juri,
dok po glavi kiša curi?

Opet je u novoj muci:
kišobran mu puca u ruci!

Al se ne da mudri čika,
s »kišobranom« dalje hita!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" stoji 4 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Dezelićeva ul. 2.

MODERNO RUBLJE

Donosimo u ovom broju nekoliko uzoraka modernih spavaćica (noćnih košulja) i kombinea. Spavaćice mogu da budu od finog tankog platna ili od svile. Vrlo su dugačke, tako da dosižu gotovo do zemlje. Kombinei su posve priljubljeni uz tijelo, obično u boji, koja odgovara haljini.

1. Spavaćica jednostavnog oblika s okruglim ovratnikom i dugim rukavima. Vrlo podesna za zimsku sezonu, jer je posve zatvorena. Može da bude od flanela ili finog platna. Potrebno je 3 m 75 cm od 100 cm širine.

2. Vrlo lijepa spavaćica s posve kratkim rukavima sa vrpcom od iste tkanine oko pojasa. Vratni izrez može se ukrasiti kakovim nježnim vezom. Potrebno 3 m 25 cm od 100 cm širine.

3. Kombine od jednobojne tkanine ukrašen čipkama. Potrebno 2 m 20 cm od 100 cm širine.

4. Kombine od uzorkane svile u lijepom kroju, ukrašen s lijepim širokim čipkama. Potrebno 2 m 10 cm od 100 cm širine.

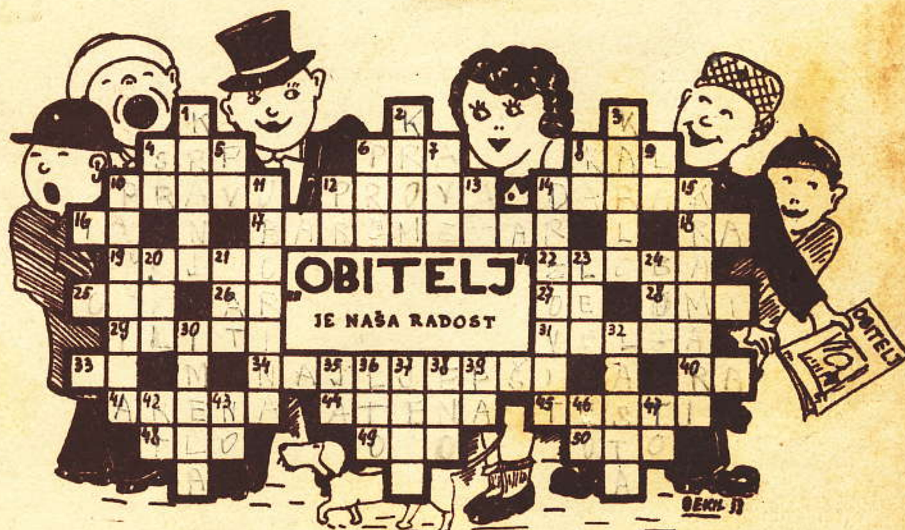
5. Spavaćica od svile, koja je ukrašena cvjetićima. Oko pasa veže se široka dugačka vrpca od iste svile. Kratki jednostavni rukavi kao i izrez oko vrata, ukrašeni su širokom čipkom. Potrebno 3 m 25 cm od 100 cm širine.

6. Dražesna spavaćica od uzorkane svile s posebnim krojem gornjega dijela košulje, koji je širok, tako da pada preko ramena na gornji dio ruku. Prema vratu ušiveni su s naopake strane nabori. Dvije male vrpce, jedna ispod vrata, druga na pojasu i monogram djeluju kao vrlo zgodan ukras na košulji. Potrebno je 3 m 20 cm od 100 cm širine.

Z. L. P.

Križaljka

Složio Bekil, Zagreb

O k o m i t o: 1. mjesto u Sloveniji, 2. kratica za radničko društvo Kat. Akcije, 3. muško narodno ime, vatreno, 4. kratica za »svojeručno«, 5. dva suglas., 6. latinski prijedlog (za), 7. latinski pozdrav, 8. prema (duži oblik), 9. talij. ž. član, 10. žensko ime, 11. padalina, 12. onomatopejski glas za lijet ptice, 13. konj u nar. pjesmi, 14. drzak, 15. trgovčić, 20. svečana dvorana (bez zadnjeg slova), 21. tavan, 23. latinski: lav, 24. Stvoritelj svijeta, 30. bilina (nametnica), 32. vjesnik proljeća, 35. inicijali jednog vođe ilira, 36. oblik glagola »biti«, 37. otok indijskog arhipelaga, 38. pokazni uzvik, 39. veznik, 42. zemljop. pojam za vrh, 43. rastavni veznik, 46. dva samoglasnika, 47. pok. zamjenica (sr. r.).

V o d o r a v n o: 4. oruđe žeteoca, 6. rječca za jako star, 8. blato, mulj, 10. nije krivo, 12. pramac (tuđ.), 14. malen dar, 16. prva nota, 17. sprava za mjerenje atmosfere, 18. egip. božanstvo, 19. muško nar. ime (raj), 22. zloća, 25. oblik glag. osuti, 26. mjera za površinu, 27. dva samoglas. (njem. ö), 28. jedinica električnog otpora (množ.), 29. veznik (starinski oblik), 31. ruska rijeka, 33. poganski podzemni svijet (bez h), 34. superlativ od »lijep«, 40. isto što i 18. vod., 41. dio cirkusa (pijesak), 44. grčka božica, 45. utovljeni, 48. zemlja, 49. pok. zamjenica (sr. r.), 50. njem. muš. ime.

Rješenja treba poslati do 20. ožujka. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih romana.